

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Sayın Ziya SELÇUK** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat SARISAÇ

Van Milletvekili

Kafkas - Rus savaşından sonra Çerkes halkı, 21 Mayıs 1864 tarihinden itibaren sonuçları trajik acımasız bir sürgüne tabii tutulmuşlardır. Savaş sürecinde yüz binlerce insanını kaybeden Çerkesler, başta Osmanlı toprakları olmak üzere birçok ülkeye bir bilinmeze gönderilmişlerdir. Sürgün edilenlerin sayısı muhtelif kaynaklara göre 1 buçuk milyondur. Başta Çerkesler olmak üzere birçok kesim tarafından topraklarından koparılıp zorla tehciri içeren bu süreç, bir soykırım olarak nitelendirilmektedir. Osmanlı'dan bugüne bir realite olan Çerkes halkı, sistematik asimilasyon ve inkar politikalarına da tabii tutulmuştur. Bu sebeple yıllarca kimliklerini, kültürleri ve dillerini korumak için birçok alanda çaba göstermişlerdir.

Özellikle bir ulusun en önemli göstergesi Çerkesce, tekçi politikaların hedefi olmuştur. Öyle ki bazı yerlerde "Kefere dili, moskof dili" sözleriyle hakaret edici bir yaklaşım sergilenmiştir. Çünkü Kürtçe başta olmak üzere Türkçe dışındaki diller adeta bir tehdit olarak görülmüşlerdir. Oysaki Anadolu, Mezopotamya ve Trakya coğrafyaları geçmişten bugüne sayısız dile beşiklik etmesiyle öne çıkmaktadır. Buna karşın diller ve kültürler iç içe yaşasa da tek dil fikriyatı ile bu coğrafyanın kadim dilleri bir zenginlik olarak değil, bir tehdit olarak görülüp dil kırım politikalarına maruz bırakılmıştır. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) 2016 yılında güncellenen "Tehlike Altındaki Diller Atlası" verileri; dünyada konuşulan 6 bin dilin % 43'ünün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmaya göre Türkiye'de de 15 dilin yok olma tehlikesi altında olduğu belirtilmektedir. Aynı Atlas'ta Türkiye'de Konya'nın Silile Köyü'nde konuşulan Kapadokya Yunancasının, Marmara Bölgesi ve Kafkasya'da yaygın olan Ubıhçanın ve Diyarbakır'da konuşulan Mlahso dilinin öldüğü de ifade edilmektedir. Bugün Türkiye'de konuşulan diller anayasal olarak tanınmadığı, güvence altına alınmadığı ve kamusal alanda kullanımı devlet politikası olarak desteklenmediği için tehlike altındadır. Bu nedenle Çerkes halkının dillerini,

kültürlerini, kimliklerini yaşayabilmesi ve yaşatabilmesi adına tüm kolektif hakların tanınıp yasal engellerin kaldırılması devletin önünde temel bir talep olarak durmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Bugüne kadar kamu kurum ve kuruluşları tarafından Çerkesçeyle ilgili herhangi bir dokümantasyon çalışması yapılmış mıdır? Bunlar nelerdir?
- 2- 1920'den günümüze değin Türkiye'de Çerkesce konuşan kişi sayısı nasıl bir seyir izlemiştir?
- 3- Bugün Türkiye'de anadili Çerkesce olan, Çerkesce konuşan, anadilini Çerkesce olarak tanımlayan ama anadilinde konuşamayan kişi sayısı kaçtır?
- 4- Çerkescenin korunması ve geliştirilmesi amacıyla bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?
- 5- Çerkesceyle ilgili ileriki süreçte hayata geçirilmesi planlanan projeler var mıdır? Varsa bu projeler nelerdir?
- 6- Çerkescenin yasal güvenceye kavuşturulmamasının nedeni nedir? Bu yönde herhangi bir çalışma yapılması planlanmakta mıdır?